

VIDENCENTER FOR
UDDANNELSES- OG
ERHVERVSVEJLEDNING

Afgrænsningsproblematikker i voksenvejledning, baseret på køn

v/Carla Tønder Jessing, Anette Nymann, Helle Toft og Lene
Poulsen

Baggrund

- Danske skole- og ungdomsvejledere tolker i deres vejledning i forskellig grad de unges uddannelsesønsker og –forestillinger ud fra kønstereotyper (Center for ligestillingsforskning, RUC 2003/2004)
- Køn har afgørende og ultimativ betydning for de afgrænsninger, som børn/unge foretager gennem deres opvækst i relation til karrierevalg (Linda S. Gottfredson)

Formål

- At undersøge om og hvordan lignende afgrænsninger finder sted i dansk voksenvejledning, både hvad angår vejlederes praksis og hvad angår voksne vejledningssøgendes forestillinger og præferencer i vejledningssamtaler

Hvad gjorde vi?

- Kontakt til fire erhvervsvejledere fra fire forskellige jobcentre ud fra kriterierne: geografisk spredning, formel vejleder kvalificering og begge køn repræsenteret
- Videoptagelser med i alt otte vejledte/ledige, hvoraf fire optagelser blev udvalgt som genstand for opfølgende interviews og analyse
- Videogennemsyn sammen med vejlederne og efterfølgende interviews
- Analysearbejde i gruppen (→ *udkast* til forståelse)

Teoretiske perspektiver

Gottfredson

VIDENCENTER FOR
UDDANNELSES- OG
ERHVERVSVEJLEDNING

Rangordning af tre centrale faktorerets betydning for karrierevalg/identitet:

- 1) Køn – den offentlige præsentation af feminitet/maskulinitet er den del, der vil blive værnet mest om
- 2) Status/prestige – beskyttelsen af sociale normer, der er fremherskende blandt ligestillede, er også vigtig
- 3) Interesse – opfyldelse af inderste ønsker og behov, er det, der bekymrer mindst

Teoretiske perspektiver 2

Dorte Marie Søndergaard m.fl.

VIDENCENTER FOR
UDDANNELSES- OG
ERHVERVSVEJLEDNING

- Køn som "socialt konstruerede forbindelser mellem biologisk køn, socialt køn og begærsretning (desire), hvilket kommer til udtryk i individers fremførelse af sig selv som kulturelt forståelige, legitime og genkendelige repræsentanter for deres kønnede krop" (DMS s. 22)
- Fleksible rammer for kønskonstruktion – køn kan "gøres" på mange måder
- Samtidig klar tendens til, at konventionelle kulturelle koder udledes konkret af de fleste med overordning af det maskulint konnoterede.

Teoretiske perspektiver 3

Connell

VIDENCENTER FOR
UDDANNELSES- OG
ERHVERVSVEJLEDNING

- Køn (gender) er struktur af sociale relationer, der centrerer sig omkring den reproduktive arena – incl. områder, der ikke har med menneskelig reproduktion at gøre.
- Køn som organiserende princip i alle sociale systemer (arbejde, politik, hverdagslivets interaktioner, lovgivning m.v.)
- Hegemonisk maskulinitet

Foreløbige resultater og pointer

VIDENCENTER FOR
UDDANNELSES- OG
ERHVERVSVEJLEDNING

- Den rituelle samtale
- Dilemma mellem vejledning og kontrol
- Forskellige løsningsstrategier p.b. af professionsforståelse
- Køn tildeles ikke betydning for professionsudøvelsen
- MEN: Kønnen er hele tiden til stede i vejleders/vejledtes kommunikative handlinger
- Forskellige grader af genkendelighed i fremførelsen af køn påvirker samtalen
- Systemet kan identificeres som eksempel på hegemonisk maskulinitet

Til diskussion

- Hvordan og hvornår bliver kønnet så betydningsfuldt i forhold til afgrænsningsfaktorer i den lediges valgprocesser?
- Hvad betyder henholdsvis vejledtes og vejleders fremførelse af køn for forhandlingen af mulige fremtidsscenarier?
- *Er vejledningssamtaler ”kønnede”?*